

U novom nastavku polemike o 'Za dom spremni', bivši predsjednik Josipović odgovara odvjetnici Vesni Alaburić

Da, bilo bi dobro/bolje da se posebnim zakonom uredi odgovornost za korištenje ustaških i drugih zločinačkih simbola i pjesama. Ponavljam, ne zato što članak 5. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira ne bi omogućavao njihovo kažnjavanje, već zato što to ne čini dovoljno strogo i što otvara mogućnost pogrešnih tumačenja kakve imaju VPS i Alaburić koja za posljedicu imaju nekažnjivost izvikivanja ZDS.

Bivši predsjednik Ivo Josipović odgovara cijenjenoj odvjetnici Vesni Alaburić koja je ranije na Telegramu objasnila zašto misli da profesor Josipović u slučaju ZDS naprosto pogrešno tumači zakon.

Najprije o nečemu što zaista nije dio merituma u “sporu” odvjetnice Alaburić i mene, ali je ipak važno. Odvjetnica Alaburić je jako ljuta jer da krivotvorim njene teze citirajući ponovo ono što je u svom drugom obraćanju javnosti napisala o profesorima, sucima i odvjetnicima. Citirani tekst želi sada da javnost razumije upravo onako kako ona razumijeva pravne norme, kao sadržaj koji definira puki gramatički izričaj, bez konteksta i razumijevanja za finese, psihološke, logičke i sve druge. Stavljanje jednog te istog teksta u različit kontekst tome tekstu daje različito značenje.

Točno je odvjetnica Alaburić citirala samu sebe, ali izvan konteksta koji, ne samo meni, već i svakom čitatelju kojem je čitanje više od percepcije poretka riječi i slova, daje pravo značenje njenog teksta koji citira. Naime, postavljena teza kako profesori nisu kvalificiraniji od sudaca i odvjetnika u tumačenju normi, kad se stavi u kontekst prethodnog kritiziranja stanovišta više profesora o pravnom shvaćanju Visokog prekršajnog suda, htjela to Alaburić ili ne, aludira upravo ono što Alaburić kaže da nije ni mislila, ni rekla. Znam, ako joj slikovitim primjerom, kako sam to činio i u pogledu pjevanja na Jelačićevu trgu pokažem kako to izgleda, opet će, nemajući argumente, reći kako je to neki profesorov osebusni stil.

JEDAN OSEBUJNI PRIMJER

Ali, ipak, evo jednog osebujnog primjera: Zamislimo da neki građanin koji nije pravnik, već, recimo doktor, sam napiše neku lošu tužbu. I da mu netko kaže: "Pa nisu doktori bolji pravnici od odvjetnika!" Bi li ta rečenica značila da su jednako dobri, ili da su lošiji pravnici od odvjetnika? Upravo je takvu konstrukciju odvjetnica Alaburić upotrijebila u odnosu profesora s jedne, i sudaca i odvjetnika s druge strane.

I, sada se čudi otkud meni da diskvalificira profesore i da krivotvorim njene riječi. Jer, eto, ona nudi doslovni tekst koji je napisala a iz kojega ne proizlazi da su suci i odvjetnici bolji tumači prava. A zaista ne treba nikakva akrobacija da prosječni čitatelj razumije što je Alaburić željela reći. I ne samo to. Nakon toga, moj tekst o navodnoj superiornosti profesora nad sucima i odvjetnicima također vadi iz konteksta. Izričito sam naveo u tekstu da ga treba shvatiti "tek kao naličje stavu Alaburić o tome tko je sposoban dobro tumačiti pravo. Nije bitno kojoj frakciji pravničke profesije pripadate, nego kakvi su vam argumenti."

MOJE RIJEČI SE IZVRĆU?

Dakle, pokazao sam, kao karikaturu, kako bi profesori mogli govoriti kada bi slijedili logiku koju koristi Alaburić. Pa joj i to nije dosta, već kaže da posljednjom rečenicom skačem sam sebi u usta. Naprosto ne mogu vjerovati da odvjetnica Alaburić nije mogla razumjeti ovu jednostavnu jezičnu i logičku konstrukciju. Ostaje, dakle, samo ona druga mogućnost, da izvrće moje riječi. Ali, to stvarno nije bitno za suštinu našeg pravničkog prijepora. Kao ni to da odvjetnica Alaburić ne želi razumjeti zašto je pozivanje na kazališnu predstavu (kaže, također dio osebujnog profesorskog stila) važno za predmet rasprave.

Slavna i tisućama puta odigrana predstava na koju upozoravam i nju, i javnost najbolje oslikava u što se može pretvoriti pravo kojemu je krajnji domet jezično/gramatičko tumačenje, a ne razumijevanje konteksta u kojemu se neka pravna norma stvara i primjenjuje, u kojemu druge metode, tumačenja pravne norme, osim doslovnog čitanja teksta, ne postoje. Da, i sada mislim da bi bilo dobro da Alaburić, a i suci VPS pogledaju tu predstavu. Uvjeren sam, pomogla bi im da pravo gledaju drukčije no što to proizlazi iz pravnog shvaćanja VPS o Thompsonovom urlanju ustaškog pozdrava.

ALABURIĆ OPET O POLITICI I POLITIČARIMA, UMJESTO O PRAVU I ARGUMENTIMA

Konačno, opet se odvjetnica Alaburić nije suzdržala od svog gnušanja od političkog diskursa koji mi stalno pripisuje. Jer, kao ona je pravnica, a ja političar, pa je njeno pravno stanovište, kao, ispravno, moje krivo, politički motivirano. A istina je sasvim suprotna. Odvjetnica Alaburić naprosto ne razumije načelo zakonitosti i njegovu aplikaciju na prekršajnu normu. Sigurno, procjena i ocjena da li urlanje ZDS, ili vikanje kako je Trg bana Jelačića Srbija, vrijeđa ili ne javni red i mir, je li to možda i govor mržnje, ili je tek dio lokalnog folklor, ima moralnu i političku dimenziju. Ako Alaburić misli da njena pozicija nema i tu komponentu, ljuto se vara.

Od toga, nadam se, Alaburić će razlikovati političarsku ili politikantsku poziciju. Jer, moja rasprava problema je primarno utemeljena na pravnim argumentima, bez obzira generiraju li moralne ili političke posljedice. Kojih sam ja naravno svjestan i ne bježim od njih. Nasuprot, Alaburić bježi od implikacija moralne i političke naravi koje impliciraju njena stanovišta o ZDS i skriva ih. Nadam se da Alaburić neće za politički diskurs optužiti i Europski sud za ljudska prava nakon njegove odluke u predmetu „Šimunić“ u kojemu je taj sud, između ostalog, presudu Šimuniću utemeljio i na činjenici kako je riječ o pozdravu vezanom za totalitarni ustaški režim odgovoran za teške zločine.

O PRAVNIM ARGUMENTIMA

Zapravo, ni u svom posljednjem odgovoru, odvjetnica Alaburić ne daje nikakve ozbiljne pravne argumente. Štoviše, nakon ponavljanja gotovo irelevantnih i svima nespornih dijelova presude Europskog suda za ljudska prava, praveći se da oni podupiru njenu tezu o narušenom načelu zakonitosti u presudi Thompsonu, Alaburić se dalje zakopava u mulj pogrešnih pravnih shvaćanja i neodgovorenih pitanja koja ću joj, na žalost, morati ponovo postaviti. Učinio sam to već dva puta a da ja, još važnije, javnost, nismo dobili odgovor. Naravno, Alaburić nije dužna odgovarati na moja pitanja, ali, ako se već upustila u polemiku, ne radi mene, već radi javnosti,

bilo bi pristojno da barem pokuša odgovoriti na pitanja koja su ključna za ovu polemiku.

Ipak, ponovit ću najprije nešto o čemu se slažem s Alaburić i to ističem od početka. Da, bilo bi dobro/bolje da se posebnim zakonom uredi odgovornost za korištenje ustaških i drugih zločinačkih simbola i pjesama. Ponavljam, ne zato što članak 5. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira ne bi omogućavao njihovo kažnjavanje, već zato što to ne čini dovoljno strogo i što otvara mogućnost pogrešnih tumačenja kakve imaju VPS i Alaburić koja za posljedicu imaju nekažnjivost izvikivanja ZDS.

KAŽNJAVANJE IZVIKIVANJA ZDS JE PRAVNA I MORALNA PORUKA

Logika kojom je Alaburić ustvrdila da ja trivijaliziram notorni ZDS jer da hoću njegovo kažnjavanje po blagom Zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira, apsolutni je cinizam. Naime, ja zagovaram kažnjavanje urlanja ZDS u okviru Thompsonove pjesme po jedinom zakonu koji to omogućava, a Alaburić zagovara da se izvikivanje ZDS po tome zakonu, dakle, nikako ne kažnjava. Usput, od visine novčane kazne za izvikivanje ZDS, puno je važnije da dođe do kažnjavanja, nego je li ta novčana kazna malo viša ili malo niža. Kažnjavanje izvikivanja ZDS je pravna i moralna poruka, ako baš Alaburić inzistira, i politička, koja bi po shvaćanju Alaburić izostala.

Alaburić je u zadnjem odgovoru lamentirala o tome kako se kroz članak 5., suprotno načelu zakonitosti, kažnjava govor mržnje. To naprosto nije istina. Izgleda da Alaburić uopće ne razumije predmetnu prekršajnu normu. ZDS, u svojoj suštini, mnogi smatraju, a i ja, jest govor mržnje. Ali, zaštitni objekt Zakona je javni red i mir. Izvikivanje, pjevanje, crtanje ili ispisivanje ZDS prema cit. propisu kažnjivo je jer njime narušen javni red i mir, jer se određeni dio javnosti uznemirio javnim iznošenjem sadržaja u čijem su ozračju počinjeni strašni zločini i koji je bio zaštitni znak režima koji je paktirao s Hitlerom i Mussolinijem.

ONAJ TKO IZVIKUJE ZDS IMPLICITE POZIVA NA NASILJE I MRŽNJU

Za postojanje prekršaja nije potrebno (kao kod kaznenog djela) da počinitelj poziva na nasilje i mržnju. Iako, naravno, mnogi će ustvrditi da onaj tko izvikuje ZDS implicate, po prirodi stvari, to čini. Da, drugi govor mržnje, ne samo izvikivanje ZDS, također narušava javni red i mir, a može biti i kazneno djelo Javnog poticanja na nasilje i mržnju iz članka 325. Kaznenog zakona. Ali, za takvu kvalifikaciju bi trebao imati bitno jači intenzitet neprava i neke dodatne elemente.

To je kazneno djelo u grupi kaznenih djela protiv javnog reda (Glava XXX.), no iz opisa tog kaznenog djela jasno je kako javni red nije jedino zaštićeno dobro koje se štiti tom kaznenom odredbom. Zato je zamislivo da u nekom drugom kontekstu, različitom od Thompsonova koncerta, izvikivanje ZDS predstavlja kazneno djelo. Iako ni odredba članka 325. Kaznenog zakona ne govori izričito o ZDS, taj uzvik može predstavljati kazneno djelo ako okolnosti njegova izvikivanja imaju dodatne elemente (poziv na nasilje i mržnju protiv neke određene skupine ili njenog pripadnika).

ALABURIĆ NIJE ODGOVORILA NA KLJUČNO PITANJE O NAČELU ZAKONITOSTI

I kod tog kaznenog djela sud treba tumačiti normu da bi ZDS podveo pod nju, naravno i utvrditi kao dokazane ostale elemente tog kaznenog djela. Opis prekršaja iz članka 5. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira znatno je jednostavniji, upravo zbog različitog zaštićenog objekta u usporedbi s navedenim kaznenim djelom. Alaburić nije odgovorila na ključno pitanje o načelu zakonitosti: da li, i kod prekršaja, i kod kaznenog djela, onaj tko izvikuje ZDS može očekivati da će biti kažnjen.

Alaburić tvrdi da ne, ali za to ne navodi ni jedan razlog. Valja primijetiti da ni Zakon o sprječavanju nasilja na sportskim natjecanjima ne predviđa izričito ZDS kao zabranjeno i kažnjivo ponašanje. ZDS se pod kaznene odredbe toga zakona podvodi uz više dodatnih elemenata u odnosu na Zakon protiv prekršaja protiv javnog reda i mira. To proizlazi iz specifičnog zaštićenog dobra tog kaznenog djela, ali i iz činjenice da je riječ o novijem zakonu u kojemu je zakonodavac opis protupravnog ponašanja prilagodio specifičnim potrebama urednog odvijanja sportskih natjecanja. Ključno je, međutim, da je sudska praksa i prema tom Zakonu,

izričito nespomenuti ZDS poklič, kvalificirala i kažnjavala kao prekršaj.

PRVO PITANJE, NAČELO ZAKONITOSTI I PREDVIDIVOST

Etablirana je praksa Europskog suda za ljudska prava da je jedan od standarda načela zakonitosti jasnost što je to zabranjeno, kakva je kazna predviđena i da li je počinitelj mogao predvidjeti da je neko ponašanje zabranjeno i kažnjivo.

Sve ovo dovodi nas do prvog pitanja koje Alaburić stalno izbjegava, izbjegao ga je i VPS u svom pravnom shvaćanju. Zašto dosadašnje odluke sudova, i u predmetima prekršaja protiv javnog reda i mira, i u predmetima prema Zakonu o sprječavanju nasilja na športskim natjecanjima, uključivši i Ustavni sud te Europski sud za ljudska prava u konkretnim predmetima, izričito stajalište Ustavnog suda da je uzvik ZDS protivan Ustavu te sve one zabrane Thompsonovih koncerata nisu dovoljne da on, i svatko drugi bude svjestan da je riječ o zabranjenom i kažnjivom ponašanju!?

DRUGO PITANJE, SUDSKA PRAKSA KAO IZVOR PRAVA

Suštinski, Alaburić podcjenjuje ulogu suda u suđenju ali i kreiranju prava i zagovara samo gramatičko/jezično tumačenje, ograničavajući sud u razumijevanju kaznenih djela. Zato, ponavljam pitanje na koje nije dala odgovor. Smatra li da, s obzirom na svoj koncept načela zakonitosti i tumačenja prava treba ukinuti sve odredbe Kaznenog zakona u kojima su kaznena djela definirana standardima i kod kojih je sudovima ostavljeno da do kraja definiraju sadržaj kaznenog djela?

Samo sam primjerice naveo dva takva kaznena djela, u kojima razina definiranosti nije drukčija

od one članka 5. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, ima ih cijela gomila. Mislim da, i struku i javnost, zanima što Alaburić misli o tome, smatra li da samo članak 5. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira krši načelo zakonitosti, ili ga krši i barem pola inkriminacija iz Kaznenog zakona koje su normirane potpuno istom tehnikom i sudu ostavljaju da do kraja definira sadržaj kaznenog djela.

TREĆE PITANJE, JEDNAKOST PRED ZAKONOM

Možda je Alaburić smućena mojim osebnim stilom previdjela važno pitanje. Smatra li da je izvikivanje i pjevanje na Trgu bana Jelačića četničkih pjesama i slogana „ovo je Srbija“ prekršaj protiv javnog reda i mira? Priličan je broj prekršajnih presuda u odnosu na „četničke“ pjesme i simbole. Logično, sukladno jezičnom tumačenju načela zakonitosti koje zagovara Alaburić, sve su to nezakonite presude jer nigdje nije izričito propisano da je pjevanje četničkih pjesama i izvikivanje slogana zabranjeno i kažnjivo.

Ja osobno smatram da je “četnikovanje” jednako kao i “ustašovanje”, prekršaj, u određenim okolnostima i kazneno djelo. Izgleda, ako je dosljedna, za Alaburić ni jedno ni drugo nije kažnjivo (neovisno je li to njoj žao ili nije). Jako me zanima odgovor na ovo pitanje.....

ČETVRTO PITANJE: JE LI BITAN SADRŽAJ PJESME ILI BROJ DECIBELA

Ustvrdila je Alaburić da svrha članka 5. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira nije sankcioniranje sadržaja pjesme, simbola, nekog likovnog uratka i svela kažnjivost bilo kojeg pjevanja na bučenje i narušavanje kućnog ili javnog reda. Da je tako, narušavanje javnog reda crtežom ili simbolom ne bi bilo moguće. Uopće, potpuno je nejasno otkud je Alaburić izvukla tezu da se sadržajem pjesme ne može narušiti javni red i mir.

Zar nije kažnjivo po članku 5. pjevanje ili vikanje kakvog prostačkog teksta? Zar suština uvredljivog vikanja ili javnog govorenja nije baš u sadržaju? I smatra li Alaburić, analogno slučaju ustaškog pokliča, da različite uvrede i prostakluci nisu kažnjivi, berem dok se zakonom ne propiše lista zabranjenih prostota!? Alaburić u toj nakaradnoj tezi demantira bogata sudska praksa od više desetljeća, a demantira je čak i ono defektno pravno shvaćanje VSH koje je dobar dio svog sadržaja koristi upravo za raspravu o sadržaju Thompsonove pjesme i njegovoj percepciji od strane publike. Dakako, ovdje se ponovo moram vratiti na prethodno pitanje o (ne)kažnjivosti pjevanja četničkih pjesama na javnom mjestu, uz napomenu da željno čekam odgovor na njega.

ZADNJE PITANJE: GDJE JE PROPISANA OVLAŠT?

U prethodnom dijelu ove naše polemike naveo sam vrlo konkretne činjenice koje je sjednica svih sudaca VPS utvrdila u postupku donošenja pravnog shvaćanja koje se neposredno odnose za konkretni slučaj. Alaburić, ili to previđa, ili smatra da sjednica svih sudaca ima na to pravo.

Tvrdim da nema, a ako odvjetnica Alaburić misli suprotno, molim je da citira neku zakonsku odredbu koja bi to omogućavala. Ili, neka komentira primjere novoutvrđenih činjenica od strane sjednice svih sudaca VPS i ustvrdi da nije riječ o novim činjenicama. U raspravu o tome Alaburić u svoja tri ekstenzivna priloga uopće ne ulazi.

IMA LI OVA RASPRAVA VIŠE SMISLA?

Pitanje ZDS i drugih ustaških insignija u javnom prostoru važno je pitanje i rasprava o njima, posebice jer su te insignije sve prisutnije u javnosti, uvijek ima smisla. Ali, u ovoj smo polemici došli do zida. Odvjetnica Alaburić na dugo i široko raspravlja o mom "osebujnom stilu", o pravnim argumentima govori vrlo malo i vrlo pogrešno.

Zato, nastaviti ovu raspravu ima smisla samo ako se odvjetnica Alaburić ipak odluči na iznošenje ozbiljnih pravnih argumenata i analiza, u suprotnom, treba je, barem na ovome forumu, završiti.

(Telegram.hr, autor: **Ivo Josipović**)